

**ANAYASA MAHKEMESİNİN 19.02.2024-25.02.2024 TARİHLERİ ARASINDA RESMİ
GAZETEDE ve İNTERNET SİTESİNDE YAYIMLADIĞI BİREYSEL BAŞVURU
KARARLARI ÖZET BÜLTENİ**

ABİDİN PİŞGİN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/16871

Karar Tarihi: 18/10/2023

R.G. Tarih ve Sayı: 20/02/2024-32466

Başvuru, doktora eğitiminin geçersiz sayılması nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksekokulu'ndan mezun olduktan sonra Fatih Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamlamış ve ardından doktora çalışmalarına başlamıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi'nde doktora eğitimini tamamlayarak mezun olan başvurucu, daha sonra Ardahan Üniversitesi'nde yardımcı doçent olarak görev almıştır.

Başvurucunun doktora eğitiminden mezun olmasının ardından, Gürcistan Uluslararası Karadeniz Üniversitesi'nden yapılan yatay geçişlerin mevzuata uygunluğu konusunda bir inceleme başlatılmıştır. Yapılan incelemede, başvurucunun doktora yeterlilik sınavına girebilmesi için gereken seminer dersini almadığı tespit edilmiş ve başvurucunun doktora mezuniyeti iptal edilmiştir.

Başvurucu, doktora programından mezuniyetinin iptal edilmesine karşı çıkarak, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde seminer dersi alma zorunluluğunun olmadığını savunmuş ve dava açmıştır. Ancak mahkeme, başvurucunun dava açtığı konuda hukuka aykırılık bulunmadığına karar vermiştir.

Başvurucu, mahkeme kararını temyiz etmiş ancak başvurusu reddedilmiştir. Bunun üzerine başvurucu, karardan haberdar olduktan sonra Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, doktora yeterlilik sınavına girebilmek için gereken seminer dersini almadığı için doktora diplomasının iptal edilmesine itiraz etmiştir. Başvurucu, eski ve yeni eğitim yönetmelikleri arasındaki çelişkiyi ve kendisinin seminer dersi alması gerektiği konusunda bilgilendirilmediğini savunmuştur. Ayrıca, doktora yeterlilik sınavına girdikten sonra diploma iptal edilmesinin hakkaniyete aykırı olduğunu iddia etmiştir. Başvurucu, atandığı yardımcı doçentlik kadrosunun da elinden alındığını ve bu durumun eğitim hakkının ihlali olduğunu belirtmiştir.

Bakanlık, devletin eğitim alanında düzenlemeler yapma yetkisine vurgu yaparak, başvurucunun idarenin takdir hakkına bağlanmasının mümkün olmadığını savunmuştur. İdarenin, eğitim hakkını sınırlamak için meşru amaçlar doğrultusunda düzenlemeler yapabileceğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvurucunun eğitim hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Ancak, müdahalenin gerekliliği ve orantılılığı konusunda değerlendirme yapmıştır. Başvurucunun eğitim hakkına

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

yönelik müdahalenin meşru bir amaçla gerçekleştiğine ancak orantısız olduğuna karar vermiştir. Ayrıca, idarenin ve başvuru sahibinin kusurlarının olduğunu belirterek, hatalı işlem sonucu sadece başvuru sahibinin cezalandırılmasının adil olmadığına hükmetmiştir. Bu nedenle, başvuru sahibinin eğitim hakkının ihlal edildiğine ve yeniden yargılama yapılmasına karar verilmiştir.

AHMET KAYA VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/83287

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mülke ulaşamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı ile makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir. Başvuruların adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

A. Mülkiyet Hakkı İle Bağlantılı Olarak Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 5233 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru sahibinin müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurusu sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeti her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru sahibinin 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru sahibinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvuru sahibinin bir kısmı, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini de ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

2022/83380, 2022/83300, 2022/83383, 2022/83393, 2022/83341, 2022/83471, 2022/83296, 2022/83404, 2022/83496, 2022/83518, 2022/83457, 2022/83504, 2022/83529, 2022/83472, 2022/83390, 2022/83473, 2022/83359, 2022/83387, 2022/83455, 2022/83364, 2022/83388, 2022/83298, 2022/83530

AHMET KEPİR VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/46904

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru; şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ve kanun iptali talebi nedeniyle de hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. 2022/50093, 2022/50869 ve 2022/58175 sayılı dosyalar, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/46904 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/46904 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

30/03/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemlerin doğrudan bireysel başvuru konusu yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Başvurucular 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. maddenin iptalini talep etmiştir. Dolayısıyla başvuru konusu olayda, yasama işleminin doğrudan Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur (benzer yöndeki karar için bkz. Süleyman Erte, B. No: 2013/469, 16/4/2013).

Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Anayasa Mahkemesi, hukuk davalarında makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurularda Güher Ergun ve diğerleri (B. No: 2012/13, 2/7/2013), idari davalar yönünden Selahattin Akyıl (B. No: 2012/1198, 7/11/2013), ceza davaları yönünden de B.E. (B. No: 2012/625, 9/1/2014) ve Nevriye Kuruç ([GK], B. No: 2021/58970, 5/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede başvuruya konu yargılamalarda dört yılı geçmeyen yargılama süresinin makul olduğu sonucuna varmıştır. Bu doğrultuda başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

2022/50093, 2022/50869, 2022/58175

AHMET KINIK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/43904

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru; şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının, kanun iptali talebi nedeniyle de hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. 2022/43913, 2022/68344, 2022/90847, 2022/97367 ve 2023/53461 sayılı dosyalar, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/43904 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/43904 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

30/03/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemlerin doğrudan bireysel başvuru konusu yapılamayacağı düzenlenmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvurucular 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. maddenin iptalini talep etmiştir. Dolayısıyla başvuru konusu olayda yasama işleminin doğrudan Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur (benzer yöndeki karar için bkz. Süleyman Erte, B. No: 2013/469, 16/4/2013).

Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmuş olmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

2022/43913, 2022/68344, 2022/90847, 2022/97367, 2023/53461

ALİ KAYRAN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/36319

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mülke ulaşılamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı ile makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir. Başvurucuların adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

B. Mülkiyet Hakkı ile Bağlantılı Olarak Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 5233 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru sahibinin müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurması sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeti her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru sahibinin 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

2022/36331, 2022/36334, 2022/36342, 2022/36352, 2022/36368, 2022/36377, 2022/36382, 2022/36386, 2022/36637, 2022/36765, 2022/36832, 2022/36787, 2022/36809, 2022/36820, 2022/36829, 2022/36841, 2022/36846, 2022/36860, 2022/36869, 2022/36880, 2022/36890, 2022/36900, 2022/36906, 2022/36913, 2022/36917, 2022/36920, 2022/37053, 2022/37059, 2022/37070, 2022/37475

AZİZ YALÇIN VE HİKMET ÇALAĞAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/28807

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, disiplin cezasına karşı yapılan şikâyete bakan infaz hâkimliğinin başvuru sahibinin sözlü savunmasını almadan karar vermesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuru sahipleri, Türkoğlu 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma suçundan hükümlü olarak bulunmaktadır. Ancak, başvuru sahiplerinin bulunduğu koşullarda yapılan sayımlarda, başvuru sahiplerinin de aralarında bulunduğu mahpuslar ayakta sayım vermek istememişlerdir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Bu durum üzerine başlatılan disiplin soruşturmasında, İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu, başvurucuların sayım yapılmasına karşı çıktığına hükmetmiştir. Disiplin Kurulu, ceza olarak ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını önermiş, ancak başvurucuların iyi hâl göstermemesi nedeniyle bir gün hücreye koyma cezası verilmesine karar vermiştir.

Başvurucular, Disiplin Kurulu'nun kararına itiraz etmiş ve İnfaz Hâkimliğine şikâyetle bulunmuştur. Ancak İnfaz Hâkimliği, ceza infaz kurumlarının iç yönetmeliğine uygun olarak yapılan sayımların önemli olduğunu belirterek şikâyeti reddetmiştir.

Başvurucular, İnfaz Hâkimliğinin kararına karşı Kahramanmaraş 1. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz etmişlerdir. Ancak Ağır Ceza Mahkemesi, İnfaz Hâkimliğinin kararının usul ve yasaya uygun olduğunu belirterek itirazı reddetmiştir.

Sonuç olarak, başvurucuların disiplin cezası kesinleşmiş ve 6 Ağustos 2019'da kendilerine tebliğ edilmiştir.

Esas yönünden değerlendirmeye göre Anayasa Mahkemesi, başvurucuların sözlü savunma hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir.

21-26. Başvurucuların disiplin cezasına karşı sözlü savunma hakkının engellendiği ve infaz hâkimliğinin kanuni prosedürü takip etmediği belirtilmiştir. Bu nedenle, Anayasa'nın güvence altına aldığı adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2019/29103

CAN KÜÇÜKÜNAL VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/52120

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. 2022/52133 ve 2022/52407 sayılı dosyalar konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/52120 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/52120 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Başvurucu Cuma Gılavuz'un İhlal İddiaları

Başvurucunun aynı konuya ilişkin olarak Anayasa Mahkemesine 2020/12590 başvuru numarası ile kayda alınan bir bireysel başvuru yaptığı, bu başvurunun Anayasa Mahkemesince inceleme aşamasında olduğu, her iki başvurunun da talep, gerekçe ve konuları itibarıyla aynı nitelikte olduğu anlaşılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle başvurunun mükerrer başvuru olması nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

B. Diğer Başvurucuların Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

2022/52133, 2022/52407

CUMA GILAVUZ VE NACİYE SARIDUMAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/12590

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. 2022/35628 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyasının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2020/12590 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası birleştirilmesine ve incelemenin 2020/12590 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/35628

DERVİŞ UYSAL VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvuru Numarası: 2022/90676

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mülke ulaşılamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir. Başvurucuların adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcan ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 5233 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurusu sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeta her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru müdahalesinin 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru müdahalesinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/90692, 2022/90687, 2022/90688, 2022/90677, 2022/91164, 2022/90695, 2022/90685, 2022/90686, 2022/91156, 2022/90681, 2022/90678, 2022/90683, 2022/90680, 2022/90690, 2022/90684, 2022/90682, 2022/90679, 2022/90689, 2022/91161

EMRAH YATAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/34010

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, boşanma sürecinde geçici velayetin verilmemesi, kişisel ilişkinin yeniden düzenlenmesi talebinin reddedilmesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucuya karşı Karşıyaka 4. Aile Mahkemesinde 26/02/2016 tarihinde açılan boşanma davası 23/02/2017 tarihinde feragat nedeniyle reddedilmiş, kesinleşmiştir. 18/09/2018 tarihinde yeniden boşanma davası açılmış, velayet, iştirak ve yoksulluk nafakası ile maddi ve manevi tazminat talep edilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvurucu, evlilik birliği içinde annenin müşterek çocuğa ilgisiz davrandığını, çocuğun bakımının büyük ölçüde babaannesi tarafından sağlandığını, annenin mahkeme tarafından belirlenen kişisel ilişki günlerine uymadığını, çocuğu babasından soğutmaya çalıştığını iddia etmiştir.

Başvurucu, çocuğun annesiyle birlikte Almanya'ya yerleştiği ve okula başladığına dair belgeler sunulmuştur. Mahkeme, geçici velayeti anneye vermiş ve baba ile belirli tarihlerde kişisel ilişki kurulmasına karar vermiştir. Başvurucu, çocuğun Almanya'ya kaçırılması nedeniyle geçici velayetin kendisine verilmesini talep etmiştir ancak mahkeme bu talebi reddetmiştir.

Başvurucu, kişisel ilişkinin değiştirilmesi talebinde bulunmuş ancak mahkeme bu talebi de reddetmiştir. Mahkeme, davayı 9/12/2021 tarihinde reddetmiş ve karar istinaf edilmiştir. Şu anda İzmir Bölge Adliye Mahkemesinde istinaf incelemesi devam etmektedir ve bireysel başvuru tarihinden sonra kişisel ilişki hususunda yeni bir karar verilmemiştir.

Başvurucu, 2018 yılının Aralık ayından itibaren çocuğunu göremediğini ve mahkemenin kişisel ilişkiye dair verdiği tek kararın 22/5/2019 tarihli ara kararı olduğunu belirtmiştir. Bu kararda kişisel ilişkinin sadece belirli tarih aralıklarına odaklandığını ve yargılama süresince kişisel ilişkinin düzenlenmesi taleplerine karşılık mahkemece değişiklik yapılmaması nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Bakanlık görüşünde, boşanma davasının davanın reddi kararı ile sonuçlanması nedeniyle geçici velayetin anneye verilmesine ilişkin kararın ortadan kalktığı, bu nedenle başvurunun mağdur sıfatının bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, başvurunun Lahey Sözleşmesi hükümlerine göre mutad meskene iade sürecine gitmediği ve çocukla kişisel ilişki kurulması meselesinin çocuğun üstün yararı ilkesi kapsamında ele alınması gerektiği bildirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, başvurunun çocukla kişisel ilişki kurulması talebinin makul sürede sonuçlandırılmadığına ve Mahkeme tarafından karşılanmadığına dair iddialarını Anayasa'nın 20. ve 41. maddelerinde düzenlenen aile hayatına saygı hakkı bağlamında ele almıştır.

Mahkeme, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermiş ve devletin pozitif tedbirler alma yükümlülüğü konusunda Anayasa'nın 20. ve 41. maddeleri çerçevesinde değerlendirme yapmıştır. Mahkeme, çocuk ile başvuru arasındaki sınırlı kişisel ilişki tesisi ile ilgili kararların aile hayatına saygı hakkı bakımından yetersiz olduğuna ve devletin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedikçe karar vermiştir. Sonuç olarak, Mahkeme başvurunun aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

FATMA BATAK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/43902

Karar Tarihi: 19/12/2023

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ve kanun iptali talebi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. 2022/50890 ve 2022/50903 sayılı dosyalar konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/43902 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/43902 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiaları

30/03/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemlerin doğrudan bireysel başvuru konusu yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Başvurucular tarafından 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. maddenin iptalinin talep edildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuru konusu olayda yasama işleminin doğrudan Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur. (benzer yöndeki karar için bkz. Süleyman Erte, B. No: 2013/469, 16/4/2013).

Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru sahibinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/50890, 2022/50903

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

GÜNDAĞ BİLGEN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/103656

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru; şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, kanunun iptali talebi nedeniyle de hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Ekli listenin (A) sütununda gösterilen dosyalar, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/103656 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2021/103656 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

a. Başvurucular Tefik Baki Mavili, Hatice Toprak ve Mustafa Karacan Yönünden İhlal İddiaları

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Başvurucuların yaptığı bireysel başvurular açısından anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Dolayısıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları incelenmeksizin başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Açıklanan gerekçelerle başvurunun başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Başvurucular Müzakker Özdemir, Hanım Taşgın, Zeki Kalkan, İbrahim Güvendiren ve Ahmet Sak Yönünden İhlal İddiaları

Anayasa Mahkemesi, hukuk davalarında makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurularda Güher Ergun ve diğerleri (B. No: 2012/13, 2/7/2013), idari davalar yönünden Selahattin Akyıl (B. No: 2012/1198, 7/11/2013), ceza davaları yönünden de B.E. (B. No: 2012/625, 9/1/2014) ve Nevriye Kuruç ([GK], B. No: 2021/58970, 5/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede başvuruya konu yargılamalarda dört

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

yılı geçmeyen yargılama süresinin makul olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

30/03/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında, yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemlerin doğrudan bireysel başvuru konusu yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Başvurucular Salih Yaşar, Şahin Eker, Hüseyin Çetin ve Hasan Hotaman tarafından yapılan bireysel başvurularda 05/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/03/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. maddenin iptalinin talep edildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuru konusu olayda yasama işleminin/düzenleyici idari işlemin doğrudan Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur (benzer yöndeki karar için bkz. Süleyman Erte, B. No: 2013/469, 16/04/2013).

Açıklanan gerekçelerle başvurucuların iddialarının konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmuş olmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/90859, 2022/45537, 2022/47865, 2022/57298, 2022/48914, 2022/50975, 2022/53654, 2022/55794, 2022/55539, 2022/56274, 2022/76792, 2022/78309, 2022/62535, 2022/63721, 2022/81265, 2022/67184, 2022/75655, 2022/79029, 2022/68423, 2022/78865, 2022/69240, 2022/70118, 2022/69258, 2022/74770, 2022/78494, 2022/80207, 2022/82777, 2022/84881, 2022/86308, 2022/85014, 2022/85016, 2022/85089, 2023/26614

HASAN SANVERDİ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/101494

Karar Tarihi: 19/12/2023

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Ekli listenin (A) sütunundaki bireysel başvuru dosyalarının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2022/101494 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası birleştirilmesine ve incelemenin 2022/101494 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/101507, 2022/101513, 2022/101522, 2022/101527, 2022/101532, 2022/101541, 2022/101547, 2022/102688, 2022/103079, 2022/103086, 2022/103089, 2022/103124, 2022/103126, 2022/103127, 2022/103129, 2022/103133, 2022/103241, 2022/103249, 2022/103255, 2022/103270, 2022/103276, 2022/103285, 2022/103291, 2022/103293, 2022/103318, 2022/103330, 2022/103369, 2022/103370, 2022/103772, 2022/106837, 2022/59945, 2022/61331, 2022/63435, 2022/63470, 2022/65439, 2022/65459, 2022/69206, 2022/69346, 2022/69379, 2022/72699, 2022/78644, 2022/78665, 2022/78666, 2022/79174, 2022/80211, 2022/80216, 2022/80239, 2022/80249, 2022/80252, 2022/80256, 2022/80261, 2022/80266, 2022/80270, 2022/80273, 2022/80276, 2022/85293, 2022/85298, 2022/85347, 2022/85349, 2022/85353, 2022/92412, 2022/93405

HÜSEYİN BAHÇECİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/20196

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, alacağın değer kaybına uğratılması nedeniyle mülkiyet hakkının ve makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurucu, 1989-1991 yılları arasında Van 21. Jandarma Sınır Tugay Komutanlığı'nda çalışmıştır. Komutanlık tarafından Türkiye Emlak Bankası Yenişehir/Ankara şubesine 11/12/1992 tarihinde yazılan bir yazıda, başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak, başvuru Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

nemasının ödenmesi gerektiği bildirilmiştir. Ancak başvurucuya herhangi bir ödeme yapılmamıştır.

Başvurucu, 18/11/2011 tarihinde Tasfiye Halinde Türkiye Emlak Bankası A.Ş.'ye başvurmuş, ancak bu başvuru sonuçsuz kalmıştır. Ardından 10/2/2012 tarihinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (TMSF) başvurmuş ancak buradan da olumlu bir sonuç alamamıştır. Başvurucu, 29/3/2012 tarihinde OHAL tazminatı tutarının belirlenmesi ve ödenmesi için davalı bankaya karşı bir dava açmıştır. Ancak mahkeme, davanın husumet yokluğundan reddine karar vermiştir. Bu karar Yargıtay tarafından bozulmuş ve dava yeniden görülmüştür. Yeniden yapılan inceleme sonucunda, davacının alacağı miktarı belirlemek için bilirkişi raporları hazırlanmış ve mahkeme kararında belirtilen miktar, Yargıtay tarafından onanmıştır.

Başvurucu, nihai kararı 13/5/2020 tarihinde öğrendikten sonra 16/7/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

İlk olarak, başvurucu mahkeme kararıyla hükmedilen alacağın değer kaybına uğratılması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia ediyor. Anayasa Mahkemesi, başvurunun mülkiyet hakkı kapsamında incelenebileceğine ve kabul edilebilir olduğuna karar veriyor. Önceki benzer başvurulara dayanarak, para alacaklarının değer kaybının mülkiyet hakkının ihlali olarak değerlendirilebileceğini belirtiyor.

Başvurucunun tazminat alacağının varlığı kabul edilmiş ve bu alacağın mülkiyet hakkı kapsamında olduğu belirtilmiştir. Ancak, başvurucunun ödenmemiş olan alacağının enflasyon karşısındaki değer kaybının dikkate alınmadığı tespit edilmiştir. Mahkeme, başvurucunun alacağının enflasyon karşısında değer kaybının giderilmesi gerektiğine karar vermiş, ancak bu hususu göz ardı etmiştir. Bu nedenle, mülkiyet hakkının ihlal edildiğine hükmedilmiştir.

İkinci olarak, başvurucu yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığını iddia etmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesi, başvurucunun bu iddiasını Tazminat Komisyonu'na başvurmadan yapmasının uygun olmadığına karar vermiştir. Dolayısıyla, bu kısmın başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna hükmedilmiştir.

INTERNATIONAL MİHR FOUNDATION BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2016/9302

Karar Tarihi: 18/10/2023

R.G. Tarih ve Sayı: 20/02/2024-32466

Başvuru, merkezi yurt dışında bulunan bir vakfa Türkiye'de şube açma izni verilmemesi nedeniyle din özgürlüğü çerçevesinde dernek kurma özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, MIHR Vakfı'nın (Vakıf), ABD merkezli uluslararası bir vakıf olduğunu belirtir. Vakfın başkanı olan İ.E.E., ABD'de yaşarken 19/11/2019 tarihinde vefat etmiştir.

İ.E.E., 1987'de bir gazetede yayımlanan bir makalesi nedeniyle laikliğe aykırı davranışlardan dolayı yargılanmıştır. Ancak yargılama sonucunda 21/01/1988 tarihinde beraat etmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

MIHR Vakfı, Türkiye'de 1989'da kurulmuş ancak mali zorluklar yaşayarak dağılma sürecine girmiştir. Dağılma kararı, vakfın benzer amaçları olan başka bir vakfa devredilmesiyle sonuçlanmıştır. Ancak 26/02/2007 tarihinde yapılan bir başvuru sonucunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, dağılma kararının hukuka uygun olduğuna karar vermiştir. Vakfın faaliyetleri nedeniyle bazı kişilere terör örgütü üyeliği suçlamasıyla soruşturma başlatılmış, ancak yapılan yargılama sonucunda beraat kararı verilmiştir. Vakıf, 2013'te yeniden tescil edilme talebiyle mahkemeye başvurmuş, ancak talep reddedilmiştir. Bu karar da sonrasında temyiz edilmiş ancak reddedilmiştir.

Başvurucu Vakıf, Türkiye'de şube açma izni talep etmiş ancak İçişleri Bakanlığı tarafından talep reddedilmiştir. Red kararına karşı açılan davada mahkeme, Vakıf ve başkanı hakkında yapılan incelemeler sonucunda ret kararının hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir. Başvurucu, kararın temyiz edilmesine rağmen başarılı olamamış ve nihayetinde bireysel başvuru yapmıştır.

Başvurucu, öncelikle derece mahkemesinin ret kararının dayanağı olan görüş ve bilgi notlarının gerçeği yansıtmadığını iddia etmiştir. Vakfın kurucusunun 3. Dünya Savaşı'nda sadece kendisine bağlı olanların kurtulacağını söylemediğini, peygamberlik iddiasında bulunmadığını, gerekçeli kararda bahsi geçen paranoya teşhisine yönelik raporların Adli Tıp Kurumu raporu ile geçersiz kılındığını, Devlet Güvenlik Mahkemesinde yapılan yargılama sonucunda Vakıf Başkanı İ.E.E.nin beraat ettiğini ancak gerekçeli kararda bu bilgilere yer verilmediğini ifade etmiştir. Başvurucu ayrıca, Vakfın kurucusu İ.E.E.ye bağlılığı olan kişiler tarafından Türkiye'nin çeşitli noktalarında dernekler kurulduğunu, İ.E.E.nin bu dernekler üzerinden tasavvuf, sevgi ve mutluluk konulu konferanslar düzenlediğini, çeşitli görsel ve yazılı medya araçları vasıtasıyla düşüncelerini beyan ettiğini belirtmiştir. Vakfın kurucusu olduğu ABD merkezli Vakfın toplumun temel değerlerine aykırı faaliyetlerinin bulunduğu gerekçesiyle Ankara'da şube açmasına izin verilmemesinin ifade, örgütlenme, din ve inanç özgürlüklerini ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Bakanlık görüşünde ise; başvurucunun şikâyetlerinin din ve inanç özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyeceği, dernek kurma özgürlüğü yönünden incelenmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Bireysel başvuru şikâyetlerinin esasına ilişkin olarak dosyada yer alan bilgi notlarında başvuru Vakfın kurucusunun dinî inanç ve söylemlerinin toplumda uyandırdığı infial ve tepkiler nedeniyle ABD'ye yerleştiği, bu anlamda kamu düzeni ve kamu yararının sağlanması amacıyla ABD'de kurulmuş başvuru Vakfa Türkiye'de şube açma izni verilmediği belirtilmiştir.

Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında MIHR Vakfı ve dağılma süreci hakkında açıklamalarda bulunmuş; misyonlarının özünde sevgi olduğunu, Vakıf kurucusunun tasavvuf kültürünün temsilcilerinden olduğunu belirtmiştir. Bakanlık tarafından Vakfın fikirlerini topluma ulaştırmak amacıyla Vakfa ait çeşitli görsel ve yazılı basın vasıtasıyla Vakfın yayım ve faaliyetlerine devam ettiği belirtilmişse de başvuru, Vakıf sahip olduğu imkânların hukuka aykırı yollarla ellerinden alındığını, gerçekleştirmek istediği konferanslara izin verilmediğini, Vakıf Başkanı İ.E.E.nin Kur'an-ı Kerim mealleri hakkında ise toplatma kararı verildiğini iddia etmiştir.

Anayasa'nın "Din ve vicdan hürriyeti" kenar başlıklı 24. maddesi ve "Dernek kurma hürriyeti" kenar başlıklı 33. maddesi incelendiğinde, vakıfların Anayasa'nın 33. maddesinde yer alan

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

dernek kurma hürriyetinden ve ilgili hakkın güvence altına alındığı anayasal düzeydeki haklardan farklı bir hukuki rejime tabi tutulmadığı; derneklerin kuruluşu, faaliyetleri ve kapatılması konularında düzenlenen yasal kuralların vakıflar bakımından da uygulanabileceği, bu çerçevede, derneklerle vakıflar arasında Anayasa'nın 24. maddesinde yer alan din ve vicdan hürriyeti kapsamında özgürlük alanının sınırları bakımından bir ayırım yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bireysel başvuru sürecinde öncelikle vakıfların ve derneklerin kuruluşu, faaliyetleri ve kapatılması konularında Anayasa ve kanunların getirdiği sınırlamaların ve düzenlemelerin gerekçeleri ve amacı açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. İçtihatlarında da belirtildiği üzere, Anayasa Mahkemesi, dernek ve vakıfların kuruluşu, faaliyetleri ve kapatılması konularında yasaklayıcı ve sınırlayıcı düzenlemeleri sadece Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetleri düzenleyen hükümlere uygun olarak kabul edilebilir görmekte, bu tür düzenlemelerin Anayasa'nın 24. maddesi uyarınca din ve vicdan hürriyeti kapsamında özgürlük alanına yapılan müdahale olup olmadığını değerlendirirken de müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olup olmadığı hususuna dikkat etmektedir.

Bu bağlamda, Anayasa'nın 24. maddesinde yer alan din ve vicdan hürriyeti kapsamında özgürlük alanına yapılan müdahale olup olmadığını değerlendirirken, din ve vicdan hürriyeti özgürlüğünün sınırlarını belirleyen temel nitelikteki ölçütler olan "demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk" ve "kamu düzeni" kavramlarına özellikle dikkat etmek gerekmektedir. Bu nedenle, bireysel başvurunun esasının incelenmesinde, öncelikle başvurunun Anayasa'nın 13, 24 ve 33. maddelerinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin ihlali iddiasına dayalı olarak yapılmış olması ve bu iddianın haklılığı değil, iddiada bulunan kişinin bu hak ve hürriyetlerinin ihlal edildiğine yönelik olarak yaptığı başvurunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, başvurunun bireysel başvurusunun esasının incelenmesinde öncelikle Anayasa'nın 24. maddesinde yer alan din ve vicdan hürriyeti hakkının korunmasına yönelik olarak alınan önlemlerin ve düzenlemelerin din ve vicdan hürriyeti hakkının korunması amacıyla uygun olup olmadığı, bu düzenlemelerin ve önlemlerin Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin ihlali iddiasına dayalı olarak yapılmış olması ve bu iddianın haklılığı değil, iddiada bulunan kişinin bu hak ve hürriyetlerinin ihlal edildiğine yönelik olarak yaptığı başvurunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın 13, 24 ve 33. maddelerinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin ihlali iddiasına dayalı olarak yapılan başvurunun esasının incelenmesinde başvurunun din ve vicdan hürriyeti hakkının korunması amacıyla uygun olarak alınan önlemlerin ve düzenlemelerin din ve vicdan hürriyeti hakkının korunması amacıyla uygun olup olmadığı, bu düzenlemelerin ve önlemlerin Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin ihlali iddiasına dayalı olarak yapılmış olması ve bu iddianın haklılığı değil, iddiada bulunan kişinin bu hak ve hürriyetlerinin ihlal edildiğine yönelik olarak yaptığı başvurunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, başvurunun bireysel başvurusunun esasının incelenmesinde başvurunun din ve vicdan hürriyeti hakkının korunmasına yönelik olarak alınan önlemlerin ve düzenlemelerin din ve vicdan hürriyeti hakkının korunması amacıyla uygun olup olmadığı, bu düzenlemelerin ve önlemlerin Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin ihlali iddiasına dayalı olarak yapılmış olması ve bu iddianın haklılığı değil, iddiada bulunan kişinin bu hak ve hürriyetlerinin ihlal edildiğine yönelik olarak yaptığı başvurunun

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

değerlendirilmesi gerekmektedir. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir. Sonuç olarak Anayasa'nın 33. maddesinde güvence altına alınan dernek kurma hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

İSMET KARABULUT BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/24390

Karar Tarihi: 5/10/2023

Başvuru, hükümlü ve tutuklu bilgi formunda yer alan "aktif örgüt üyesi" nitelendirmesinin kaldırılması için ceza infaz kurumu idaresine yapılan başvurunun reddedilmesi nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) üyeliği suçlamasıyla tutuklanmış ve bu suçlamadan dolayı ceza almıştır. Bingöl 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararla başvurucu 8 yıl 1 ay 15 gün hapis cezasına çarptırılmıştır. Başvurucunun istinaf talebi reddedilmiş, bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 16. Ceza Dairesi kararı onaylamış ve karar kesinleşmiştir.

Başvurucu ceza infaz kurumunda bulunduğu sırada "Hükümlü ve Tutuklu Bilgi Formu" düzenlenmiştir ve bu formda başvurucu FETÖ/PDY üyesi olarak nitelendirilmiştir. Başvurucu, bu niteliğin kaldırılması için talepte bulunmuş ancak talebi reddedilmiştir. İdare, bu kararın infaz kurumuna gelenlerin tutuklama müzekkeresi ve ilamları sisteme girilirken zorunlu olduğunu belirtmiş ve başvurucunun örgüt üyeliğine dair mahkeme kararlarından yola çıkarak bu niteliği kullandığını ifade etmiştir.

Başvurucu, bu kararlara karşı Bingöl İnfaz Hâkimliği ve Bingöl Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurmuş ancak talepleri reddedilmiştir. Nihayetinde başvurucu, 22/7/2020 tarihinde nihai kararı öğrendikten sonra 4/8/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucunun, tutuklu ve hükümlü bilgi formunda "aktif örgüt üyesi" olarak nitelendirilmesiyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddialar ve bu iddialara ilişkin Bakanlık görüşü aşağıdaki gibidir.

Başvurucu, tutuklu ve hükümlü bilgi formunda "aktif örgüt üyesi" olarak nitelendirilerek masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Bakanlık, bu iddiayı değerlendirirken şu noktalara dikkat çekmiştir. Tutuklu ve hükümlü bilgi formunun, mahkeme kararındaki suç maddesi ve ceza süresine göre düzenlendiğini ve sisteme işlendiğini belirtmiştir. Tutuklulara da uygulanabilen grupta hükümlerinin bulunduğunu ifade etmiştir. Ceza infaz kurumu yönetimi ve güvenlik gereklerine göre tutukluların gruplandırılması ve sınıflandırılmasının zorunlu olduğunu vurgulamıştır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvurucunun "aktif örgüt üyesi" olarak nitelendirilmesinin, yargısal mercilerce verilen kararlar esas alınarak yapıldığını belirtmiştir.

Değerlendirme kısmında ise masumiyet karinesinin Anayasa'nın 36. ve 38. maddelerinde güvence altına alındığı ifade edilmiştir. Ceza muhakemesiyle eş zamanlı olarak yürütülen süreçlerde masumiyet karinesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Başvurucunun hakkında henüz kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı olmadığı için masumiyet karinesinin birinci boyutunun korunduğu belirtilmiştir. Başvurucunun aktif örgüt üyesi olarak nitelendirilmesinin, suçluluğuna dair bir kanaat içerdiği ve masumiyet karinesini ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak, başvurucunun aktif örgüt üyesi olarak nitelendirilmesiyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğine karar verilmiştir.

M. K. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/12469

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, ceza infaz kurumu disiplin kurulu kararına karşı yapılan itirazda yargı mercileri tarafından esaslı iddiaların karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Osmaniye 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunmaktadır. Başvurucu ve diğer dört tutuklu, ceza infaz kurumunda telefon görüşmeleri için kullanılması gereken telefon talep formunun arka yüzünü muayene talep dilekçesi olarak kullandıkları gerekçesiyle disiplin soruşturması ile karşı karşıya kalmışlardır.

Başvurucu, disiplin soruşturması sırasında sözlü savunmada bulunmuş ve taleplerini iletmek için kâğıt bulamadıklarını, bu nedenle atıl durumda olan belgeleri kullanmış olduklarını ifade etmiştir. Ancak Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu, başvurucuyu "idarece verilen eşya ve benzeri şeyleri kötü kullanmak" fiilinden dolayı kınama cezası ile cezalandırmıştır.

Başvurucu, bu karara karşı itiraz etmiş ve başvurusu reddedilmiştir. Ardından, İnfaz Hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi itirazın reddine karar vermiştir. Başvurucu, nihai kararı 20/3/2018 tarihinde öğrendikten sonra 18/4/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurucu 10/7/2018 tarihinde Ceza İnfaz Kurumundan tahliye edilmiştir.

Başvurucu, telefon görüşme talebi için gereken formun bulunmaması ve dilekçe yazmak için kullanılan kâğıt eksikliği nedeniyle verilen cezanın haksız olduğunu savunarak itirazda bulunmuş ve bu itirazların gerekçesiz bir şekilde reddedildiğini iddia etmiştir. Ayrıca, mahkemelerin yasal süreyi geçerek karar vermesi ve disiplin cezasına karşı yaptığı itirazların yeterince değerlendirilmemesi sebebiyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini belirtmiştir.

Bunun üzerine, Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına atıfta bulunarak somut olayın özel koşullarını göz önünde bulundurarak değerlendirme yapılması gerektiğini vurgulanmıştır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Anayasa Mahkemesi, başvuruçunun iddialarını değerlendirirken, gerekçeli karar hakkının önemine dikkat çekmiştir. Gerekçeli karar hakkı, adil bir yargılanmayı sağlamak ve mahkeme kararlarının nedenlerini anlamak için gereklidir. Kararların gerekçeli olması, tarafların haklarını savunmalarını ve yasal yolları kullanmalarını mümkün kılar. Mahkemelerin, davanın esasını inceleyerek gerekçeli kararlar vermesi önemlidir.

Başvuruçunun disiplin cezasına ilişkin itirazlarının ve mahkemelerin kararlarının yeterince gerekçeli olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varıldı.

Başvuruçucu ayrıca, sağlık durumuyla ilgili olarak revire götürülmediğini, kötü muamele gördüğünü ve diğer haklarının ihlal edildiğini iddia etmiş ancak, Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvurudan önce bu iddiaların olağan kanun yollarıyla değerlendirilmediği için bu kısmın incelenmeden kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

M.S.Ö. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/11902

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, ceza soruşturması kapsamında mal varlığı üzerine uzun süredir elkoyma tedbiri uygulanması nedeniyle mülkiyet hakkının ve uzun süren yargılama nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Hesna Funda Baltalı ve Baltalı Gıda Hayvancılık San. ve Tic. Ltd. Şti. ([GK], B. No: 2014/17196, 25/10/2018), İhsan Metin (B. No: 2015/7044, 23/1/2019) ve Şeyhmus Terece ([GK], B. No: 2017/26532, 23/7/2020) kararlarında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir.

Bu çerçevede mülkiyet hakkını sınırlandıran bir tedbirin uygulanmasının ölçülü olabilmesi için kapsamı ve süresi itibarıyla orantılı olarak uygulanması gerektiği ve tedbirin makul olmayan bir süre devam etmesinin mülkiyet hakkının tanıdığı yetkilerin kullanılmasının belirsiz olacak şekilde ötelenmesi suretiyle mülk sahibine orantısız bir külfet yüklediği gerekçesiyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Somut başvuruda, elkoyma tedbirinin 12 yılı aşan bir süre devam ettiği anlaşıldığından anılan kararlarda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Açıklanan gerekçelerle başvuruçunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Dolayısıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik nedenleri incelenmeksizin başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

MEHMET CAN OĞUZSOY BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2020/3828

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mektubun sakıncalı bulunarak alıkonulması nedeniyle haberleşme hürriyetinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurucu, PKK/KCK silahlı terör örgütü ile bağlantılı çok sayıda suçtan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsü olarak Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (İnfaz Kurumu) bulunmaktadır. İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının (Disiplin Kurulu) 1/10/2019 tarihli kararında; başvurucuya M.A. tarafından gönderilen mektubun ve 5 adet fotoğrafın incelenmesi sonucunda terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan ifadeler içerdiği tespit edildiğinden anılan mektubun ve 5 adet fotoğrafın alıkonulmasına karar verilmiştir. Başvurucu tarafından Disiplin Kurulu kararına karşı Bolu İnfaz Hâkimliğine (Hâkimlik) yapılan şikâyet mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesi içtihatlarına yer verilerek reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde, gönderilen mektubun genelinde terör örgütü ile ilgili bilgilerin yer aldığı, terör örgütüne ilişkin bağlılık ve hedeflerin gerçekleştirileceğine dair yorumların bulunduğu, bu yorumların üçüncü kişilere ulaşmasıyla örgüt üyesi diğer kişilerle haberleşmenin sağlanabileceği belirtilmiştir. Ayrıca bu durumun suçun işlenmesinin tekrarlanması anlamında ceza güvenliğini tehlikeye sokabileceği belirtilerek Disiplin Kurulu kararının usul ve yasaya uygun bulunduğu vurgulanmıştır. Bu karara yönelik itirazın incelenmesinde ise Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından itiraz konusu yapılan mektup yönünden itirazın reddine, 5 adet fotoğraf yönünden ise itirazın kısmen kabulü ile zarf içerisindeki 5 adet fotoğraf ile sınırlı olmak üzere Hâkimlik kararının kaldırılmasına kesin olarak karar verilmiştir.

Başvurucu, nihai hükmü 03/01/2020 tarihinde öğrendikten sonra 22/01/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvurucu, kendisine gönderilen mektuba el konulması nedeniyle haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bakanlık, mektubun sakıncalı görülerek alıkonulmasının kamu düzeninin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi için gereklilik arz ettiğini ve müdahalenin amacıyla orantılı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, disiplin kurulu ve derece mahkemelerinin kararlarının ilgili ve yeterli gerekçelere dayandığı ve haberleşme hürriyetinin ceza infaz

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

kurumunda tutulmanın doğal sonuçlarıyla sınırlanarak cezaevinin düzeni, güvenliği ve suçun önlenmesi meşru amaçları arasında denge sağlandığı vurgulanmıştır.

Başvurucu, Bakanlık görüşünün soyut olduğunu iddia ederek haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğini tekrarlamıştır. Anayasa Mahkemesi, başvurunun iddiasının haberleşme hürriyeti kapsamında incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Kabul edilebilir bir iddia olduğuna karar vermiştir.

İnfaz Kurumu tarafından mektubun alıkonulmasının haberleşme hürriyetine bir müdahale olduğu kabul edilmiştir. Ancak, bu müdahalenin kanuni dayanağı ve meşru amacı olduğu konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Disiplin kurulu ve derece mahkemelerinin kararlarında ise mektubun içeriğiyle ilgili somut bilgilere dayalı ve yeterli gerekçenin bulunmadığı ve alıkonulan kısımların çıkarılması gibi bir değerlendirmenin yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, müdahalenin demokratik toplumda gerekli olduğu kanıtlanamamıştır.

Sonuç olarak, Anayasa'nın 22. maddesinde güvence altına alınan haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MESUT EFE BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2021/30904

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, müşterek çocukla kişisel ilişkinin belirlenmemesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir

Başvurucu, dava açıldıktan sonra uzun süre tensip zaptının düzenlenmemesi, kendisine dava dilekçesinin tebliğ edilmemesi, kişisel ilişki kurulması taleplerinin değerlendirilmemesi gibi nedenlerle adil yargılanma hakkı ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Bakanlık görüşünde, boşanma davasının sonuçlandığı ve başvurucuyla çocuk arasında kişisel ilişki günlerinin belirlendiği göz önünde bulundurularak başvurunun mağdur sıfatının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş ve esas yönünden pozitif yükümlülükler kapsamında inceleme yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Başvurucu Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

Anayasa Mahkemesi, olayların hukuki nitelendirmesinin başvuru tarafından yapılan değil, kendisinin takdir ettiğini belirtir. Velayet hakkı ve kişisel ilişki kurulması taleplerinin adil yargılanma hakkı ihlali iddialarına sıklıkla konu olmasına rağmen, ilgili prosedürlere uyulmamasının aile hayatına saygı hakkı bağlamında sonuçlar doğurabileceğini belirtir.

Anayasa Mahkemesi, dava sürecinin uzun sürmesi ve kişisel ilişki taleplerinin dikkate alınmaması gibi iddiaların aile hayatına saygı hakkı bağlamında ele alınması gerektiğine karar verir ve bu iddiaların kabul edilebilir olduğuna hükmeder.

Mahkeme, çocukla kişisel ilişki ve velayet kararlarında çocuğun üstün yararının temel ilke olduğunu belirtir. Ayrıca, yargısal işlemlerin hızlı bir şekilde yerine getirilmesinin yanı sıra ilgili kişilere adil bir süreç sağlanmasının önemine vurgu yapar.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Somut olayda, davanın açılmasından sonraki süreçte çocukla kişisel ilişkinin kurulmaması ve tensip zaptının uzun süre düzenlenmemesi nedeniyle başvuru aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilir. Bu nedenle, Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında aile hayatına saygı hakkına ilişkin pozitif yükümlülüklerin hızlı ve adil bir şekilde yerine getirilmesi gerektiği vurgulanır. Açıklanan gerekçelerle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

MUHACIR DİNÇ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/77570

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mülke ulaşılamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı ile makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

A. Mülkiyet Hakkı İle Bağlantılı Olarak Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması Hakkında Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurusu sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeta her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuruların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvuruların bir kısmı makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini de ileri sürmüşlerdir. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

2022/79820, 2022/82211, 2022/81644, 2022/82139, 2022/79825, 2022/78105, 2022/79854, 2022/79822, 2022/79811, 2022/77944, 2022/78029, 2022/81563, 2022/78101, 2022/81932, 2022/79815, 2022/77957, 2022/79755, 2022/81922, 2022/78096, 2022/81646, 2022/81929, 2022/78108, 2022/82119

MUSTAFA DOĞAN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/52832

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Ekli listenin (A) sütunundaki başvurular, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/52832 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/52832 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru sahibinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/53257, 2022/59264, 2022/59293, 2022/59322, 2022/59327, 2022/60476, 2022/61392, 2022/71910, 2022/72424, 2022/79202, 2022/95071

NACİ ŞENDİR VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/68118

Karar Tarihi: 19/12/2023

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvuru, mülke ulaşılamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı ile makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir. Başvurucuların adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

B. Mülkiyet Hakkı İle Bağlantılı Olarak Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 5233 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru sahibinin müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurması sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeti her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru sahibinin 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru sahibinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/68231, 2022/69121, 2022/69129, 2022/69161, 2022/69186, 2022/69193, 2022/69202, 2022/69238, 2022/69244, 2022/69624, 2022/69655, 2022/69669, 2022/69700, 2022/69703, 2022/69710, 2022/69712, 2022/70922, 2022/71054, 2022/72481, 2022/72977, 2022/75252, 2022/75270

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

OKTAY KAHRAMAN VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**Başvuru Numarası: 2021/14510****Karar Tarihi: 19/12/2023**

Başvuru; şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, kanun iptali talebi nedeniyle de hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

A. Başvurucu Bilge Doğru'nun İhlal İddiaları

Başvurucu Bilge Doğru'nun ihlal iddialarıyla ilgili olarak, Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un ilgili maddesi gereğince kişisel etkilenme şartının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak somut olayda, başvurusunun dava dosyalarına taraf olmadığı belirtilmiş ve dolayısıyla başvurusunun kişisel etkilenmediği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

B. Diğer Başvurucuların İhlal İddiaları**Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

a. Oktay Kahraman, Mahmut Eser, Hurşit Tan, Terafıye Tan, Sami Taş, Harun Bektaş, Güner Tolgay, Hakkı Turan, Yusuf Karamızrak, Sabri Özgün, Metin Öztürk, Arif Kurt, Gülsen Temizel ve Ramazan Abasıyanık'ın makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiaları incelenmiştir. Anayasa Mahkemesi, benzer nitelikteki önceki kararlar doğrultusunda, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

b. Bilal Koçak ve Hatice Yıldız'ın makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiaları da benzer şekilde incelenmiş ve başvurunun dayanağının olmaması nedeniyle kabul edilemez olduğuna hükmedilmiştir.

c. Bilal Koçak ve Hatice Sarıçam'ın hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiaları da incelenmiş ve yasama işlemlerine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gerekçesiyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru haklarının ihlal edildiği iddiaları incelenmiş ve bu doğrultuda ihlal kararı verilmiştir. Bu nedenle, başvurucuların vekâlet ücretine ilişkin iddialarının incelenmesine gerek olmadığına karar verilmiştir.

2021/43004, 2021/32889, 2022/17033, 2022/16710, 2022/21580, 2022/23479, 2022/23688, 2022/23759, 2022/4443, 2022/13053, 2022/14550, 2022/21070, 2022/4447, 2022/1305, 2022/13821, 2021/18939, 2021/22899, 2021/59570, 2022/106357, 2022/14646, 2022/37503, 2022/41730, 2022/55627, 2022/7440

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

ÖMER FARUK ERDOĞAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/33375

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, kamu görevlisinin tutuklu kaldığı dönemde maaşından kesilen ancak sonradan ödenen aylıkları için faiz tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurucu nihai hükmü 1/11/2018 tarihinde öğrendikten sonra 20/11/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Hami Çetiner (B. No: 2019/7982, 23/11/2021) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede sonradan ödenen aylıkların faizsiz olarak ödenmesinin başvurucuya şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği ve başvurucunun mülkiyet hakkının korunması ile müdahalenin kamu yararı amacı arasında olması gereken adil dengenin başvurucu aleyhine bozulduğu gerekçesiyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

RABİA KOÇAK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/45129

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru; şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, kanun iptali talebi nedeniyle de hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Ekli listenin (A) sütununda bulunan başvurular, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle birleştirilmiş ve inceleme 2022/45129 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

A. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

1. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvurucular 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'a eklenen geçici 4. maddenin iptalinin talep edildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuru konusu olayda yasama işleminin doğrudan Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur (benzer yöndeki karar için bkz. Süleyman Erte, B. No: 2013/469, 16/4/2013).

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

2. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, hukuk davalarında makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurularda Güher Ergun ve diğerleri (B. No: 2012/13, 2/7/2013), idari davalar yönünden Selahattin Akyıl (B. No: 2012/1198, 7/11/2013), ceza davaları yönünden de B.E. (B. No: 2012/625, 9/1/2014) ve Nevriye Kuruç ([GK], B. No: 2021/58970, 5/7/2022) kararlarında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede başvuruya konu yargılamalarda dört yılı geçmeyen yargılama süresinin makul olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Başvurucu Rabia Koçak'ın Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddiası

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Başvurucular açısından anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Dolayısıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir. Açıklanan gerekçelerle başvurunun başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/47936, 2022/50100, 2022/50692, 2022/50766, 2022/50768, 2022/57966, 2022/63628, 2022/71534, 2022/87757

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

SAİT DİNÇ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/89284

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, mülke ulaşılamamasından kaynaklanan zararın tazmini için yapılan idari başvurunun süresinde görülmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı ile makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Başvurular süresinde yapılmıştır. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

A. Mülkiyet Hakkı İle Bağlantılı Olarak Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Osman Kızılcın ([GK], B. No: 2021/11655, 28/7/2022) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede evvela süregelen müdahalelerde zarar konusu olay için somut bir tarih belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Ardından 5233 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen sürelerin müdahalenin kesildiği tarihten itibaren başlatılması gerektiği aksi yorumun başvuru sahibinin müdahalenin başlangıcının altmışıncı gününden sonra her gün Zarar Tespit Komisyonuna başvurması sonucunu doğuracağına işaret edilmiştir. Sonuç olarak Zarar Tespit Komisyonuna başvuru süresine ilişkin yorumun; makul olmayan, zarar konusu olayın âdeta her yıl kesintiye uğrayarak tekrarlandığını kabul eden, aşırı şekilci ve başvuru sahibinin 5233 sayılı Kanun'la getirilen tazminat imkânından yararlanmasını zorlaştıran katı bir yorum olduğu değerlendirilerek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Somut başvuruda da anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

Başvuru sahiplerinin bir kısmı makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini de ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Veysi Ado ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

2022/89285, 2022/89286, 2022/89287, 2022/89288, 2022/89289, 2022/89290, 2022/89345, 2022/89724, 2022/90189, 2022/90202, 2022/90226, 2022/90236, 2022/90261, 2022/90266, 2022/90269, 2022/90271, 2022/90331, 2022/90337, 2022/90345, 2022/90347, 2022/90353, 2022/90356

SEVİLAY POYRAZ VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2022/56880

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, şirkete yatırılan paranın iadesi talebiyle açılan dava sırasında yapılan kanuni düzenleme sonucu alacağın tahsil imkânının ortadan kaldırılması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Başvurular, muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Ekli listenin (A) sütunundaki başvurular, konu yönünden hukuki irtibat bulunması nedeniyle 2022/56880 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmiş ve inceleme 2022/56880 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmüştür.

Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan Turgay Kılıç (B. No: 2020/21022, 14/12/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede alacağın tahsili için uygun hukuki yollara başvurmasına rağmen yargılama sırasında yapılan kanuni düzenleme nedeniyle hukuki mekanizmaları işletme imkânından mahrum bırakılan başvuru Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Somut başvuruda anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

2022/56911, 2022/58996, 2022/63733, 2022/63740, 2022/63746, 2022/63752, 2022/63753, 2022/63756, 2022/70045, 2022/70048, 2022/70049, 2022/76261, 2022/76268, 2022/77514, 2022/78264, 2022/82152, 2022/82169, 2022/82170, 2022/82173, 2022/82189, 2022/83140, 2022/83164, 2022/83188, 2022/85185

SİNAN OK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/24902

Karar Tarihi: 16/11/2023

R.G. Tarih ve Sayı: 20/02/2024-32466

Başvuru, kamu görevlisi başvuru katıldığı gösteri yürüyüşünde kolluk görevlilerince yapılan dağılma çağrısına uymayarak mukavemet göstermesinden dolayı disiplin cezası ile cezalandırılması nedeniyle toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvurucu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nde istihdam uzmanı olarak çalışmakta ve aynı zamanda Büro Emekçileri Sendikası (BES) üyesi ve işyeri temsilcisidir. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na (KESK) bağlı olan BES, bir memur maaşı toplu sözleşmesine ilişkin basın açıklaması yapmak ve görüşmelere katılmak üzere bir yürüyüş düzenlemiştir. Ancak, planlanan yürüyüş güzergahı, yetkililer tarafından belirlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü alanı dışında kalmaktadır.

Kolluk görevlileri, yürüyüşe katılanları uyararak planlanan güzergahın yasal olmadığını bildirmiş ve toplu şekilde yürüyüşe izin verilmeyeceğini belirtmiştir. Ancak, grup ısrarla toplandığı alanda beklemiştir. Kolluk güçleri, grupla görüşerek toplu yürüyüşün kanuna aykırı olduğunu belirtmiş ve bireysel olarak yürüme izni vermiştir. Ancak, grup yine de toplu olarak yürümeye başlamış ve kolluk güçleri tarafından durdurulmuştur. Bu duruşma sırasında, grup polis müdahalesiyle karşılaşmış ve bazı üyeler gözaltına alınmıştır. Başvurucu da gözaltına alınanlar arasındadır. İfade verdikten sonra serbest bırakılmıştır. Ancak, İŞKUR'a bildirilmesi üzerine başvuru hakkında idari yönden disiplin soruşturması başlatılmıştır. Soruşturma sonucunda, başvuru uyarma cezası alması kararlaştırılmıştır. Başvurucu bu kararı yargıya taşımış ancak mahkeme ret kararı vermiştir. Ret kararına karşı yapılan istinaf da reddedilmiştir. Başvurucu, nihai kararı öğrendikten sonra bireysel başvuruda bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi, başvuru toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı üzerine odaklanarak değerlendirme yapmıştır. Bu hak, demokratik toplumun temel değerlerinden biri olarak kabul edilmiş ve bireylerin ortak fikirlerini birlikte savunmak ve duyurmak için bir araya gelme imkanını korumayı amaçlamaktadır. Ancak bu hak, devlet memurlarının görevleriyle ilişkili olarak sınırlanabilir.

Başvurucu, sendikanın çağrısı üzerine bir kamu görevlisi olarak memur maaşı toplu sözleşmesi konusunda yapılan gösteri yürüyüşüne katılmış ve bu nedenle aldığı uyarma disiplin cezasını, kolluk görevlilerine karşı polis kalkanına yüklenmek ve direnmek gibi eylemlerinden kaynaklandığını belirtmiştir. Ancak mahkeme, başvuru eyleminin devlet memurunun vakarına yakışmayan davranışlar olarak kabul edildiğini ve Anayasa'nın memurların kamu düzenine ve hizmet içi davranışlarına ilişkin hükümleri çerçevesinde değerlendirildiğini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlilerinin ifade özgürlüğünü kullanırken dikkat etmeleri gereken hususları vurgulamıştır. Kamu görevlilerinin, görevlerini layıkıyla yerine getirmeleri ve kamu düzenine uygun davranışları beklenirken, ifade özgürlüğü hakkının da sınırlandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Başvurucunun eylemi, kamu görevlisi olarak devletin itibar ve güvenine zarar verebilecek nitelikte olduğu için disiplin cezasıyla cezalandırılması meşru bulunmuştur.

Ancak mahkeme, başvuru eyleminin gösteri yürüyüşünün olağan akışı içinde kısa süreli bir teması olduğunu ve planlı bir tepki olmadığını, dolayısıyla ciddi bir risk oluşturmadığını belirtmiştir. Başvurucunun gösteri yürüyüşü sırasında kamu görevlisi sıfatıyla hareket ettiği ve eyleminin kamu görevini etkilemediği de dosya kapsamında ortaya konulamamıştır.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi, başvuru toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının sınırlanması ve aldığı disiplin cezasının meşru olduğuna karar vermiştir. Ancak bu sınırlamanın ve cezanın, başvuru eyleminin ifade özgürlüğü hakkını gereğinden fazla kısıtlamaması

DulkadirHan Hukuk Bürosu

ve kamu görevlisi olarak hizmet içi ve dışında gösterdiği davranışların dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

ZEYNEP EREN BOZOĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2019/29332

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, başvurucunun baro levhasına yazılma talebinin reddine karar verilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, Gaziosmanpaşa hâkimi olarak görev yaparken Fetullahçı Terör Örgütü ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) ile irtibat ya da iltisak içinde olduğu gerekçesiyle 22/7/2016 tarihli ve 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'ye (667 sayılı KHK) dayanılarak meslekten çıkarılmıştır.

Kamu görevinden çıkarılmasının ardından başvurucu, avukatlık yapmak için İzmir Barosu'na başvurmuş, ancak talebi reddedilmiştir. Başvurucu, bu karara itiraz etmiş ve Türkiye Barolar Birliği (TBB) tarafından itirazının kabulüne karar verilmiştir. Ancak Bakanlık tarafından geri gönderilen dosya sonrasında TBB, başvurucunun avukatlık talebinin reddine karar vermiştir. Gerekçe olarak, başvurucu hakkında FETÖ/PDY üyeliği suçundan kovuşturmanın devam ettiği ve Avukatlık Kanunu'nun ilgili maddesi gereğince avukatlığa kabulün engellendiği belirtilmiştir.

Başvurucu, TBB'nin kararını iptal etmek için Ankara 17. İdare Mahkemesi'ne dava açmış ancak bu dava reddedilmiştir. Ardından yapılan istinaf başvurusu da reddedilmiştir. Başvurucu, nihai kararı öğrendikten sonra Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

Ayrıca, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başvurucu hakkında FETÖ/PDY üyeliği suçlamasıyla soruşturma başlatılmış ve kamu davası açılmıştır. Başvurucu, bu davada 7 yıl 15 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Bu kararın istinaf başvurusu reddedilmiş ve dosya temyiz incelemesi aşamasında bulunmaktadır.

Başvurucu, benzer durumdaki diğer kişilerin avukatlık yapma taleplerinin kabul edilmesine rağmen kendi talebinin reddedilmesinin eşitlik ilkesini ihlal ettiğini ve bu durumun Anayasa'ya aykırı olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca, avukatlık yapmasına engel olan kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmiş ve bu nedenle maddi ve manevi olarak zarar gördüğünü ileri sürmüştür. Başvurucu, avukatlık yapmasıyla elde edeceği gelir ve maddi menfaatleri üzerindeki kısıtlamaların mülkiyet hakkını ihlal ettiğini savunmuştur.

Bakanlık görüşünde ise, başvurucunun hakkında devam eden kovuşturma sonucunda mahkumiyet kararı verildiği ve bu nedenle başvurucunun avukatlık yapma talebinin reddedildiği belirtilmiştir. Ayrıca, OHAL döneminde alınan kararların incelenirken Anayasa'nın 15. maddesinin de göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmıştır. Sonuç olarak, başvurucunun özel hayatına saygı hakkının ihlal edilip edilmediğinin incelenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı cevabında, hakkında verilen mahkumiyet kararının haksız olduğunu ve Yargıtay tarafından bozulacağını, ayrıca hakkındaki işlemlerin OHAL dönemi sonrasında gerçekleştirildiğini öne sürmüştür.

Anayasa'nın "Özel hayatın gizliliği" maddesi dikkate alındığında, başvurunun özel hayatına yönelik müdahalenin değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, olayları başvurunun belirttiği şekilde değil, kendi takdirine göre değerlendireceğini belirtmiştir. Mesleki hayatın özel hayatla bağlantılı olduğu ve mesleki tedbirlerin özel hayata saygı hakkını etkileyebileceği kabul edilmiştir. Başvurucunun iddialarının özel hayata saygı hakkı bağlamında incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Başvurucunun mesleki hayatına yönelik müdahalenin özel hayata ilişkin herhangi bir nedene dayanmadığı, ancak başvurunun mesleğini yapmasının engellenmesinin özel hayatına ciddi şekilde etki ettiği ve bu etkinin belirli bir ağırlık düzeyine ulaştığı belirtilmiştir. Bu nedenle, başvurunun iddialarının özel hayata saygı hakkı bağlamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Esas yönünden bakıldığında başvurunun mesleki hayatına yönelik müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı ve diğer güvence ölçütlerine riayet edilmediği sonucuna varılmıştır. Başvurucunun özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

İzzet Otyakmaz Başvurusu

Başvuru Numarası: 2018/19524

Karar Tarihi: 19/12/2023

Başvuru, ceza infaz kurumu kararına karşı yapılan şikâyetin başvurunun yokluğunda dinlenen tanık beyanlarına dayalı olarak reddedilmesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, silahlı terör örgütüne üye olma ve resmî belgede sahtecilik suçlarından dolayı tutuklanarak Silivri Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna alınmış daha sonra geçici olarak Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda misafir tutuklu olarak bulunmuştur. Kurum havalandırma bahçesine çıkarıldığı sırada yüksek sesle "İsyanım var bu düzene, Allah belanı versin" şeklinde bağırdığı tespit edilmiş, bunun üzerine başvuru, kurum güvenliği için odasına alınarak hakkında tutanak düzenlenmiş ve başlatılan disiplin soruşturması kapsamında alınan muhakkik raporunda ve infaz koruma memurlarının beyanında, başvurunun tutanakta belirtilen eylemi gerçekleştirdiği ifade edilerek disiplin soruşturması sonucunda 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 39. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (m) bendinde düzenlenen kurumda gereksiz gürültü yapma eylemini gerçekleştirdiği gerekçesiyle kınama cezasıyla cezalandırılmasına karar verilmiştir. Başvurucu, Disiplin Kurulunun kararına karşı İnfaz Hâkimliğine şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Dilekçesinde başvuru; ceza infaz kurumunda hakkında tutulan tutanağın gerçeği yansıtmadığını, olay günü bağırmadığını, hasta olması nedeniyle acile gitmek istediğini görevli memura bildirdiğini, memurun "Biraz açık havada seni dolaştıralım, sana belki iyi gelir." demesi üzerine kendi isteğiyle dışarı çıktığını

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

ifade etmiştir. Başvurucu, aşırı yağmur nedeniyle ayakları ve üzeri ıslandığı için üşüdüğünü, demir kapıdan görevli memura seslenerek çıkarılmasını istediğini belirtmiştir. Başvurucu; memur gelmeyince bir süre sonra tekrar aynı şekilde seslendiğini, üç dört memurun gelip neden bağırdığını ve kapıya vurduğunu sorduğunu, kendisinin hasta olduğunu söylediğini, görevlilerin tutanak tuttuğunu ifade etmiştir. Ayrıca cezaya konu hareketi gerçekleştirmediğini belirterek verilen cezanın kaldırılmasına karar verilmesini, kamera kayıtlarının incelenmesini ve tutanakta imzası bulunan kişilerin bulunduğu yere yakın olup olmadığının tespitini talep etmiştir.

Hâkimliğin yazısına karşı İnfaz Kurumu Müdürlüğü cevabi yazısında, başvurunun çıkarıldığı havalandırma bahçesinde kameranın olmadığı belirtilmiş, anılan yazı başvurunun hazır bulunduğu duruşmada okunmuştur. Yapılan inceleme sonucunda Hâkimlik, şikâyetin reddine karar vermiştir. Başvurucu; Hâkimliğe verdiği şikâyet dilekçesini tekrarlayarak yargılamada dinlenen tanıkların beyanlarının soyut ve birbiriyle çelişkili olduğunu, tanıklara soru yöneltilmediğini, olay sırasında tanıkların nerede görev yaptığını ilişkin tespit yapılmadığını, kamera kayıtlarının incelenmediğini, tanıkların beyanına göre karar verildiğini ve adil bir yargılama yapılmadığını belirterek Kırklareli 1. Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunmuştur. Kırklareli 1. Ağır Ceza Mahkemesi, usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle itirazın reddine karar vermiştir.

Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca herkes iddia, savunma ve adil yargılanma hakkına sahiptir. Anayasa'nın anılan maddesinde adil yargılanma hakkından ayrı olarak iddia ve savunma hakkına birlikte yer verilmesi, taraflara iddia ve savunmalarını mahkeme önünde dile getirme fırsatı tanınması gerektiği anlamını da içermektedir. Somut olayda değerlendirilmesi gereken temel mesele, başvurunun disiplin cezasına esas olan tutanak ve bu çerçevede dinlenen tanıklar ile tutanak düzenleyicilerin beyanlarına karşı başvurucuya duruşmada etkili bir şekilde itiraz etme imkânının tanınıp tanınmadığına ilişkindir. Duruşmada bulunma hakkı ve bunu tamamlayan silahların eşitliği ilkesi bağlamında yargılamada adaletin sağlanması için tutanak ve tanık beyanlarına karşı başvurucuya etkili bir şekilde karşı çıkması imkânının verilmesi, bu doğrultuda delillerinin dosyaya celbedilip mahkeme huzurunda tartışılarak yargılamada güçler dengesinin sağlanması gerekir. İnfaz Hâkimliğince başvuru aleyhinde beyanda bulunan tutanak mümzilerinin-başvurucunun talebi olmasına rağmen- başvurunun huzurunda dinlenmediği, başvurucuya tanıkların beyanlarına karşı duruşmada itiraz etme ve soru sorma imkânının sağlanmadığı görülmüştür. Başvurucunun tanıkların dinlendiği duruşmada hazır edilmemesi, başvurucuya tanıkların beyanlarına karşı iddialarını ve delillerini ileri sürme imkânı sağlanmamasına rağmen kararın duruşmada dinlenen tanıkların beyanlarına dayalı olarak verildiği anlaşılmaktadır. Başvurucunun benzer iddialarla itirazda bulunduğu Ağır Ceza Mahkemesince de söz konusu iddiaların değerlendirilmediği ve gerekçesi ortaya konulmaksızın itirazın reddedildiği tespit edilmiştir. Açıklanan gerekçelerle; Anayasa Mahkemesi tarafından, disiplin soruşturması ve yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde, başvuru hakkında verilen disiplin cezasıyla ilgili belirleyici nitelikte bir delil olan tanıkların başvurunun huzurunda dinlenmemesi ve başvurucuya tanıkların beyanlarına karşı beyanda bulunma imkânının verilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

Ayşe Durucan Saygı ve Diğerleri Başvurusu**Başvuru Numarası: 2020/17478****Karar Tarihi: 29/11/2023**

Başvuru, millî savunma uzmanlığına kurum içinden geçiş için yapılan sözlü sınavın iptali talebiyle açılan davanın sınavda başarılı sayılarak ataması yapılan kişilere ihbar edilmemesi nedeniyle adil yargılama hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Millî Savunma Bakanlığı (MSB/İdare) millî savunma uzmanlığına kurum içinden geçiş için yazılı ve sözlü sınav yapılacağını ilan etmiş, bu kapsamda başvurucular yazılı sınava katılarak başarılı olmuş, akabinde aralarında başvurucuların da olduğu MSB'de görev yapan 833 personel sözlü sınava katılmıştır. Sözlü sınavda başarı gösteren, başvurucuların da aralarında olduğu 262 kişi ise millî savunma uzmanı kadrosuna atanmış ve personele yönelik özel eğitime katılmıştır. Büro Memurları Sendikası sözlü sınavın iptali talebiyle dava açmıştır. Mahkeme, davanın reddine karar vermiştir. Mahkemeye göre sınavın tümünü kapsayacak genel bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Sendikanın anılan karara karşı istinaf kanun yoluna başvurması üzerine Bölge İdare Mahkemesi mahkeme kararını kaldırmış ve dava konusu işlemin iptaline kesin olarak karar vermiştir. Bölge İdare Mahkemesi, davaya konu sözlü sınavda esas alınan her bir değerlendirme kriterinin tam puan üzerindeki ağırlığının belirlenmemesi nedeniyle sınav uygulama emrinin, dolayısıyla da bu uygulama emrine dayanılarak yapılan sözlü sınavın hukuka uygun olmadığını belirtmiştir. Sözlü sınavın Bölge İdare Mahkemesi kararı ile iptal edilmesi üzerine anılan sınavda başarılı sayılmaları neticesinde millî savunma uzmanı olarak ataması yapılan personelin tamamının görevine İdarece son verilmiştir.

Başvurucular, bireysel başvuruya dayanak davada verilen iptal hükmünün doğrudan kendileri hakkında sonuç doğurduğu hâlde Mahkemece davanın kendilerine ihbar edilmemesi nedeniyle yargılama aşamasında delil sunma ve iddialarını ispat etme imkânından yoksun kaldıklarından yakınmıştır. Sözlü sınavın iptali için dava açan Sendikanın dava açma ehliyeti bulunmadığını ifade eden başvuruculara göre davacı Sendika, yine kendi üyelerinden S.Y. ve İ.E.'in uyuşmazlık konusu sözlü sınavı kazanarak atanan kişilerden olmasına rağmen bu iki üyesinin sözlü sınavına karşı dava açarak üyeleri arasında ayırım yapmış; tüm üyelerinin hak ve menfaatini gözetmemiştir. Başvurucular, sözlü sınavın iptaline karar veren Bölge İdare Mahkemesinin bu kararından yaklaşık altı ay önce millî savunma uzmanlığına kurumlar arası naklen geçiş mülakat sınavına ilişkin benzer davada Ankara 11. İdare Mahkemesinin verdiği ret kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine karar vererek sözlü sınavın usule uygun olduğuna hükmettiğine dikkat çekmiştir. Başvurucular ayrıca bireysel başvuruya konu Bölge İdare Mahkemesi kararında ismi geçen Heyet Başkanı'nın kendi kızının da millî savunma uzmanlığına geçiş için yapılan sınava katılarak yazılı aşamasında elenmesi nedeniyle söz konusu davaya bakmakta yasaklılık hâli bulunduğundan çekilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Başvurucular son olarak atamalarının iptal edilmesi nedeniyle kazanılmış haklarının ellerinden alındığından şikâyet etmiş, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanmayı ve bunların

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Bireylere menfaatlerini etkileyen işlemlere karşı dava aabilmelerinin yanı sıra üçüncü şahıslarca açılmış ve doğrudan taraf olmadıkları ancak sonucu itibarıyla menfaatlerini etkileyen bir davada iddia ve savunmalarını dile getirebilmeleri amacıyla davaya katılma imkânının sağlanması da mahkemeye erişim hakkı kapsamında değerlendirilmesi gereken güvencelerden biridir. Bu itibarla bir davanın sonucundan menfaati etkilenecek kişilerin bu yargılama hakkında bilgi sahibi olabilmelerine, uyuşmazlığın çözümü için gerekli ve sonuca etkili olduğunu düşündükleri hususlarda açıklamada bulunabilmelerine, iddialarını ispata yönelik delil sunabilmelerine imkân sağlanması gerekir. Bu husus aynı zamanda yargı mercilerinin tüm verileri dikkate alıp değerlendirme yaptıktan sonra gerekçeli karar vermesini sağlayacağından silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi ile de ilgilidir. Bireysel başvuruya konu olayda başvurucuların başarılı oldukları sözlü sınavın uyuşmazlık konusu edildiği bir idari dava söz konusudur. Bir sendika tarafından açılan bu davada sözlü sınavın tüm sonuçlarıyla iptali istenmiştir. Yapılan yargılama sonucunda dava konusu sözlü sınav işlemi iptal edilmiştir. Söz konusu iptal hükmünün doğrudan başvurucular üzerinde etkilerini ve sonuçlarını gösterdiği, nitekim anılan karar gereğince başvurucuların atamalarının iptal edildiği grlmştir. Bu itibarla başvurucuların sonucundan doğrudan etkilendikleri bir idari davanın yargılama sürecine katılımlarının sağlanmaması nedeniyle mahkemeye erişim hakkına yönelik bir müdahalede bulunulduğu kanaatine varılmıştır.

2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinde davanın ihbarının mahkeme tarafından resen yapılacağı belirtilmiştir. Anılan düzenlemenin davanın üçüncü kişiye ihbar edilip edilmemesi noktasında yargı merciine tanınan takdir yetkisini de bünyesinde barındırdığı anlaşılmıştır. Somut olayda derece mahkemelerinin takdir yetkisini davanın başvuruculara ihbar edilmemesi yönünde kullanması sonucu başvurucuların yargılama sürecine katılmadığı grlmştir. Mahkemenin söz konusu uygulamasının 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesine dayandığı dikkate alındığında başvurucuların mahkemeye erişim hakkına yönelik müdahalenin kanuni dayanağının olduğu sonucuna varılmıştır.

Anayasa'nın 36. maddesinde hak arama özgürlüğü için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte bunun hiçbir şekilde sınırlandırılması mümkün olmayan mutlak bir hak olduğu söylenemez. Dava açma hakkının kapsamına ve kullanım şartlarına ilişkin bir kısım düzenlemenin hak arama özgürlüğünün doğasından kaynaklanan sınırları ortaya koyan ve hakkın norm alanını belirleyen kurallar olduğu açıktır. Ancak bu sınırlamalar Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olamaz.

Davanın ihbarı, bireyin tarafı olmadığı ancak sonucu itibarıyla menfaatlerini etkileyen bir davadan müdahale ve diğer yollarla haklarını kullanabilmesine imkân tanımak amacıyla haberdar edilmesini temin eden bir usul hukuku müessesesidir. Ancak yargılamaların makul süre içinde, düzenli bir şekilde ve gereksiz gider yapılmadan yürütülmesini temin etmek ve bu suretle usul ekonomisi ilkesini gerçekleştirmek düşüncesiyle davanın ihbarı belli şartlara ve usul kurallarına bağlanmıştır. Somut olayda başarılı sayıldıkları sözlü sınavın iptalinin başvurucuların menfaatini doğrudan etkilediği dikkate alındığında davanın başvuruculara ihbar edilmemesi suretiyle mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalede usul ekonomisinin sağlanmasıdaki kamusal yararın başvurucuların davaya katılmalarındaki bireysel yararlarının görmezden gelinmesini gerektirecek önem ve ağırlıkta olduğu hususunda ciddi kuşkular

DulkadirHan Hukuk Bürosu

oluşmaktadır. Bu nedenle meşru amacın varlığının müdahalenin ölçülülüğüyle birlikte ele alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi; bireysel başvuru kapsamında yaptığı değerlendirmelerde kişinin mahkemeye başvurmasını engelleyen veya mahkeme kararını anlamsız hâle getiren, bir başka anlatımla mahkeme kararını önemli ölçüde etkisizleştiren sınırlamaların mahkemeye erişim hakkını ihlal edebileceğini ifade etmiştir. Üçüncü kişilerin kendi menfaatlerini etkileyen bir davaya katılmaları için belli şartlar ve usul kuralları öngörülmesi, bu şartlar ve kurallar davaya katılmayı imkânsız kılmadığı ya da aşırı derecede zorlaştırmadığı sürece mahkemeye erişim hakkına aykırılık oluşturmaz. Ancak yargı merciince bu şart ve kuralların hukuka açıkça aykırı olarak yanlış uygulanması sonucunda kendilerini etkileyen uyuşmazlıklarda menfaatlerini korumak isteyen kişilerin davaya katılmalarına engel olunması mahkemeye erişim hakkını ihlal edebilir.

2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinde üçüncü şahısların davaya katılması ve davanın ihbarı konularında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun uygulanacağı belirtilmiş ancak davanın ihbarının mahkeme tarafından resen yapılması öngörülmüştür. 6100 sayılı Kanun'un 66. maddesinde de üçüncü kişinin davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla tahkikat sona erinceye kadar ferî müdahil olarak davada yer alabileceği kurala bağlanmıştır. İdarenin işlem ve eylemlerinin hukuka uygunluk denetiminin yapıldığı idari yargıda görülmekte olan davalar yönünden de uyuşmazlık konusunda hak iddia eden ya da davanın taraflarından birinin davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan üçüncü kişilerin davaya sadece şeklen değil etkili bir şekilde katılımının sağlanması, adil yargılanma hakkının güvencelerinin sağlanabilmesi için önemli bir müessesedir. Bu hakkın kullanılabilmesinin usul hukuku açısından en önemli sonucu ise davada verilecek karardan menfaatinin doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek olması nedeniyle davaya katılmakta hukuki yararı bulunan üçüncü kişilerin davadan haberdar edilmesinin gerekli olmasıdır.

Davanın sonucundan etkilenme ihtimali olan üçüncü kişilere kendi hakları ile bağlantılı olarak mahkeme huzurunda argümanlarını öne sürebilmeleri amacıyla getirilen ihbar müessesesine ilişkin usul hükümlerinin işletilmesindeki takdir yetkisi derece mahkemelerine aittir. Bu bağlamda her bir somut olayın özel şartlarında üçüncü kişinin davanın sonucundan etkilenip etkilenmeyeceğini ve davaya katılmasında hukuki yararı bulunup bulunmadığını değerlendirmek esasen derece mahkemelerinin görevidir.

Bireysel başvuruya konu edilen davanın nedeni ve uyuşmazlığın niteliği dikkate alındığında başvuru belirlenen davanın sonucundan doğrudan etkilenecekleri, bu itibarla davaya katılmalarında hukuki yararlarının bulunduğu ilk bakışta ve çok açık bir şekilde görülmüştür. Her ne kadar anılan davada tek tek isimleri geçmese de söz konusu iptal hükmü özünde, doğrudan başvuru sahiplerinin de sözlü sınavlarının iptaline ilişkin bir sonuç doğurmaktadır. Söz konusu davada başvuru sahiplerinin davalı idare ile örtüşen birtakım menfaatlerinin olduğu açıktır. Bu bağlamda dava konusu edilen sözlü sınavın iptalini gerektirecek herhangi bir hukuka aykırılık unsuru bulunmadığıyla ilgili olarak başvuru sahipleri tarafından da ileri sürülebilecek bazı hususların yargılama sürecinde davalı idare tarafından zaten dile getirildiği görülmüştür. Bununla birlikte başvuru sahiplerinin özellikle ihtilaf konusu sözlü sınav sonucu kuruma yerleştirilen kişiler olmaları nedeniyle dava konusu uyuşmazlığa ilişkin olarak sadece kendileri tarafından ileri sürülebilecek ilave birtakım iddialarda bulunabilecekleri de öngörülebilir bir durumdur.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Buna göre somut olayda başvuru sahiplerinin kazanmış oldukları sözlü sınavla ilgili yargılama sürecine davanın kendilerine ihbar edilmemesi nedeniyle katılmadıkları, uyuşmazlıkla tamamen irtibatlı kaldıkları, uyuşmazlığın esasına ilişkin ve sonuca etkili olduğunu düşündükleri hususlarda görüşlerini dile getirme ve iddialarını ispata yönelik deliller sunabilme fırsatını bulamadıkları anlaşılmıştır. Öte yandan başvuru sahiplerinin haklarını doğrudan etkileyen söz konusu davadan haberdar edilmelerindeki bireysel yararın usul ekonomisinin gözetilmesindeki kamusal yarara nazaran baskın bir nitelik taşıdığı ve davanın ihbar edilmemesinin kamu yararı ile bireysel yarar arasında gözetilmesi gereken dengeyi başvuru sahipleri aleyhine ciddi bir şekilde zedelediği değerlendirilmiştir.

Bu durumda derece mahkemelerinin 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesindeki davanın ihbarına ilişkin usul hükümlerini yerine getirmemesi nedeniyle başvuru sahiplerinin mahkeme huzurunda argümanlarını öne sürme imkânından yoksun bırakılmalarının başvuru sahiplerine aşırı ve orantısız bir külfet yüklediği anlaşılmıştır. Diğer yandan somut davanın konusunun çok sayıda kişinin katıldığı bir sınavın iptali talebine ilişkin olması sebebiyle ihbar müessesesinin uygulanmasında sorunlarla karşılaşılacağı mümkün olmakla birlikte söz konusu sorunların bertaraf edilmesi amacıyla bile olsa davanın ihbarının gerçekleştirilmemesinin, yasal düzenlemeler yoluyla çözümlenebilecek bu sorunların hâlihazırda giderilmemesinin tüm külfetinin de yine başvuru sahiplerine yüklenmesi sonucunu doğuracağı açıktır. Bu itibarla başvuru sahiplerinin mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır. Açıklanan gerekçelerle; Anayasa Mahkemesi tarafından, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Abdurrahman Köseoğlu Başvurusu

Başvuru Numarası: 2021/2278

Karar Tarihi: 24/1/2024

Başvuru, idarenin yapmış olduğu atama işleminin kazanılmış aylık ve diğer özlük haklarında azalmaya ve itibar kaybına neden olduğu gerekçesiyle mülkiyet ve özel hayata saygı haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

KOSGEB ile düzenlenen İdari Hizmet Sözleşmesi uyarınca başvuru sahibi anılan kurumda görev yapmaya başlamıştır. Başvuru sahibinin görevinin tanımı ve bu görev kapsamında ödenecek ücret ile diğer özlük hakları Sözleşme'de ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre başvuru sahibi KOSGEB bünyesinde 304 puanlı müdür olarak görev yapacak ve bu görevi karşılığında başvuru sahibine her ay emsali belirlenmiş kadroya ait ve 2/11/2011 tarihli 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de belirlenen net ücreti geçmeyecek bir ücret ödenecektir. Sözleşme'nin 5. maddesinde özel hükümler başlığı altında KOSGEB'in ücrette indirim yapmamak şartı ile eş değer ve benzer nitelikteki bir göreve naklen atama yapabileceği öngörülmüş ancak daha az ücret verilmesi gereken bir göreve naklinin ise başvuru sahibinin rızasına bağlı olduğu vurgulanmıştır. KOSGEB ile yapılan bu sözleşme üzerine başvuru sahibi aynı tarihte münhal bulunan müdür kadrosuna açıktan ve 21/7/2015 tarihinde de daire başkanlığına naklen atanmıştır. Başvuru sahibi bu atama kararlarına bağlı olarak asaleten KOSGEB Bilgi Yönetimi ve Karar Destek Dairesi Başkanı ve bu görev uhdesinde kalmak üzere vekâleten Basın ve Halkla

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket

İlişkiler Müdürü olarak görevlendirilmiştir. KOSGEB 9/6/2017 tarihinde başvurucuya tevdi edilen iki görevi de sonlandırarak başvurucunun KOSGEB'e bağlı Ankara Ostim Müdürlüğünde memur pozisyonuna naklen atamasını yapmıştır. Başvurucunun sunmuş olduğu bordro örneklerinden 1. dereceli kadroya bağlı olarak ve 3.600 ek gösterge üzerinden 7.160 TL aylık almakta iken atama sonrasında derecesi aynı kalmakla birlikte ek göstergesinin düştüğü ve kendisine 2.351 TL aylık ödendiği saptanmıştır.

Başvurucu yürütmenin durdurulması talebiyle anılan atama işleminin iptali ve yoksun kaldığı özlük ve parasal haklarının iadesine ilişkin dava açmıştır. Mahkeme ise davayı reddetmiş, istinaf ve temyiz mercilerinden geçen karar kesinleşmiştir.

Başvurucu; KOSGEB bünyesinde Bilgi Yönetimi ve Karar Destek Daire Başkanı ve Basın Müdür vekili olarak görev yapmakta iken başkanın takdiri ile bu görevlerden alınarak memur kadrosuna atandığını ve yapılan bu işlem sonucunda almakta olduğu aylığın 7.000 TL'den 2.000 TL'ye düştüğünü belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Somut olayda, atama işlemi sonrasında başvurucuya yapılan aylık ödemesinde anlamlı derece de eksilme meydana geldiği açık olup başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesi anlamında korunması gereken bir menfaatinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilmesi öngörülmüştür. Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin de gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir.

Somut olayda daire başkanı ve müdür vekili olarak görev yapmakta olan başvurucu 9/6/2017 tarihli işlemi ile bu iki görevden alınmış ve bünyesinde bulunan bir müdürlüğe memur olarak atanmıştır. İdarenin yapmış olduğu bu işlem Yönetmelik'in 48. maddesine dayanmaktadır. Başvurucunun atama işlemine yönelik iptal davası da aynı hüküm kapsamında değerlendirilmiş ve atama şartlarının varlığı sabit görülerek yapılan işlemin bu niteliği ile idarenin takdirinde olduğu Mahkeme tarafından kabul edilmiştir. İşleme esas teşkil eden Yönetmelik'in dayanmış olduğu 3624 sayılı Kanun'un 9. ve 13. maddeleri yukarıda açıklandığı üzere, başvurucu hakkındaki işlemin tesisinden sonra ancak bu işleme yönelik iptal davasının sonuçlanmasından önce 703 sayılı KHK ile 9/7/2018 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu hususta yeni bir düzenleme yapılmamıştır. Buna karşılık 703 sayılı KHK'nın geçici 16. maddesinde bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemlerin yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdüreceği hüküm altına alınmıştır. Öte yandan 3624 sayılı Kanun'un 18. maddesinde KOSGEB bünyesinde çalışan personel hakkında hüküm bulunmayan hususlarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı açıkça düzenlenmiş olup personel rejimine ilişkin kanuni dayanağın varlığı tartışmalı hâle gelmiştir. Yönetmelik'in esas dayanağını teşkil eden 3624 sayılı Kanun'un mülga 3. maddesi personel rejimine ilişkin düzenlemeler içermekte ise de hükümde esas olarak İdare bünyesinde çalıştırılacak personelin idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edileceği ve istihdam edilecek

DulkadirHan Hukuk Bürosu

personelin tabi olacakları idari, sosyal ve ücret hükümlerinin usulüne uygun olarak yürürlüğe konacak yönetmelik ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Anılan düzenlemenin personelin tabi olacağı hükümleri genel hatları ile belirlediği ve kalan kısımların düzenlenmesini yönetmelikler vasıtası ile idareye verdiği anlaşılmaktadır. Bu hâlde tartışmalı olsa da KOSGEB tarafından işlemin en azından tesis edildiği tarihte şekli olarak bir kanun hükmüne dayandığının kabulü gerekmektedir. Ancak ilgili hükmün personelin nakilleri ve daha da önemlisi nakillerin tabi olacağı şartlar ve nakil sonrası kişilerin aylık ve özlük haklarına ilişkin herhangi bir husus içermediği nazara alındığında idare tarafından tesis edilen idari işlemin dayanmış olduğu kanunun, belirliliği ve öngörülebilirliği hususunda sorun olduğu görülmekle birlikte bu hususun ölçülülük bağlamında değerlendirilmesi gerekmiştir.

İdarenin kaynakların etkin kullanılması ve kamu düzeninin korunması ile kamu hizmetinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacı ile gerçekleştirdiği atama işleminde ulaşılmak istenen amaç yönünden atama işleminin elverişli ve gerekli olduğu açıktır. Buna göre asıl tartışılması gereken husus müdahalenin orantılılığıdır. Somut olayda KOSGEB Yönetmeliği'nin 48. maddesine dayanarak başvurucuyu memur pozisyonuna atamıştır. Başvurucunun atama işlemine yönelik iptal davası da aynı hüküm kapsamında değerlendirilmiş ve atama şartlarının varlığı sabit görülerek yapılan işlemin bu niteliği ile idarenin takdirinde olduğu mahkeme tarafından kabul edilmiştir.

Atama işlemine dayanak Kanun hükümlerinde, personele ilişkin ödemeler ile personelin nakil ve nakil sonrası özlük hakları ile ödenecek aylıklara ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Mülkiyet hakkının ilk elden doğrudan yönetmelik ve benzeri nitelikteki ikincil mevzuatla sınırlandırılması mümkün olmasa da yönetmeliğin -kapsamını aşmaması kaydıyla- kanunun uygulanmasına açıklık getirmesine anayasal bir engel bulunmamaktadır. Bu durumda incelenecek mesele yönetmeliğin idareye vermiş olduğu takdir yetkisinin kanunda öngörülme şekli ve kişinin kazanılmış haklarını ortadan kaldıracak bir atama için kullanılıp kullanılmadığı hususudur. Somut olayda, idari hizmet sözleşmesi ile görev yapacak personelin tabi olacağı personel rejimi 3624 sayılı Kanun'un mülga 13. maddesinde genel hatları ile düzenlenmiş ise de yukarıda değinildiği üzere kişilerin naklen atanmasına ilişkin bir hüküm içermemektedir. Atama işleminin dayanağını oluşturan Yönetmelik'in 48. maddesi personelin, bulunduğu işyerinden Başkanlık içinde merkez veya taşra teşkilatında yer alan başka yerdeki işyerine bulunduğu görevden daha üst, aynı, benzer veya daha alt göreve naklen atanabileceği ve bu nakil işleminin hizmetin gereği olarak veya personelin isteği üzerine sağlık, eş durumu veya Başkanlıkça uygun görülecek diğer sebeplerle yapılabileceği hükmünü içermektedir. Yönetmelik'in ücrete ilişkin 49. maddesinde personele 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanılarak çıkartılan Bakanlar Kurulu kararlarında yer alan düzenlemeler çerçevesinde, İcra Komitesince belirlenen usul ve esaslar dâhilinde ücret ödeneceği hükmüne bağlanmış ve başvuru ile KOSGEB arasında yapılan Sözleşme'nin 5 numaralı maddesinde bu kurala uygun olarak başvurucunun 304 puanlı "Müdür" olarak belirlenen görevi için emsallerine uygun ödeme yapılacağı kararlaştırılmış olmasına rağmen başvurucunun atanmış olduğu yeni görevdeki aylık ve diğer özlük haklarında önceki duruma nazaran önemli ölçüde bir azalma meydana geldiği tespit edilmiştir. Bu haliyle Yönetmelik'in somut olaydaki uygulanma şekli dayandığı ilgili Kanun'daki düzenlemeyi aşar boyutta ve oldukça sınırlayıcı bir yorum teşkil etmektedir. Dolayısı ile idari işlemin denetimini yapan Mahkemenin başvurucunun KOSGEB bünyesinde

DulkadirHan Hukuk Bürosu

bulunan başka bir işyerine atanması sonucunda oluşan bu kaybı dikkate almayan yorumunun kanuni dayanağı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak somut olay bakımından Yönetmelik ile idareye verilen takdir yetkisi ilgili Kanun'un amacını aşar şekilde yorumlanmış ve başvurucunun ileri sürdüğü hususlar, mülkiyet hakkının ihlali iddiasına ilişkin yargılama sürecinin bütününe etkileyen önemli hususlar olmasına rağmen karşılanmamıştır. Başvurucunun, özellikle atama sonrasında tabi olduğu kadroya bağlı olarak kendisine yapılan ödemelerde hukuka ve kazanılmış haklara aykırı olarak önemli bir oranda eksilme meydana geldiği ve bu eksikliğin idarenin haksız atama şeklindeki müdahalesinden kaynaklandığı iddiası ile açmış olduğu iptal davasında, atama işleminin kanun dışı veya keyfi olduğu yönündeki savunma ve itirazlarını sorumlu makamlar önünde etkin bir biçimde ortaya koyabilme noktasında mülkiyet hakkının usuli güvencelerinden yararlandırılmadığı da açıktır. Bu nedenle başvurucunun mülkiyet hakkının korunması ile kamunun yararı arasında olması gereken adil dengenin başvuru aleyhine bozulduğu ve müdahalenin ölçülü olmadığı sonucuna varılmıştır. Açıklanan gerekçelerle Anayasa Mahkemesi tarafından, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

DulkadirHan Hukuk Bürosu

Av. Gizay Dulkadir

Stj. Av. Ayşe Nur Kan

Stj. Av. Şükrü Bereket